Svar på frågor i årets ansvarsprövning 2026

Uppföljningsfrågor från dialogmöte 2025

- Hur bedömer socialnämnden den egna uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet efter revisorernas återkoppling 2025, och hur använder nämnden under 2026 rapporter, analyser och egenkontroller för att identifiera risker och vid behov besluta eller efterfråga åtgärder?

Svar:

Socialnämnden beslutade den 25 mars 2026 om en årlig struktur för kvalitetsrapportering, där kvalitet redovisas vid nämndens sammanträden i april, augusti och december och avslutas med en årlig kvalitetsberättelse i februari eller mars. Rapporteringen i april uteblev på grund av att en tjänsteperson med nyckelroll i arbetet inte var i tjänst. Vid rapporteringen i augusti redovisades statistik och analys kopplat till avvikelser hittills under 2026. Nämnden informerades också om arbetet i förvaltningen med att förstärka det systematiska kvalitetsarbetet och om hur pågående implementering av systemstöd fortskrider.

Det löpande systematiska kvalitetsarbetet bedrivs till stor del i förvaltningen, där egenkontroller och analys av avvikelser ligger till grund för förbättrande åtgärder. Nämnden följer detta arbete genom förvaltningens kontinuerliga rapportering för att försäkra sig om att kvalitetskrav uppfylls.

I takt med att förvaltningen förstärker det systematiska kvalitetsarbetet och, i det IT-system som inom en snar framtid sätts i drift, dokumenterar arbetet på ett tydligare, mer enhetligt sätt och överskådligt sätt än idag kommer de underlag som nämnden får del av vid löpande rapportering ge en mer rättvisande bild av kvaliteten i verksamheten.

- Hur bedömer socialnämnden, mot bakgrund av 2025 års identifierade strukturella underskott och den ekonomiska utvecklingen hittills under 2026, förutsättningarna att långsiktigt bedriva verksamheten inom

Postadress
Habo kommun
Box 212
566 24 Habo

Besöksadress
Jönköpingsvägen 19

Telefon
036-442 83 36

Telefon (växel)
036-442 80 00

E-post
pernilla.ekstrand@habokommun.se

Webb
www.habokommun.se

beslutad ram och samtidigt fullgöra grunduppdraget, och vilka åtgärder eller prioriteringar har nämnden beslutat eller efterfrågat?

Svar:

Den samlade bedömningen är att socialnämnden har förutsättningar att bedriva verksamheten inom beslutad ram, under förutsättning att arbetet med ekonomisk uppföljning, effektivisering och verksamhetsanpassning fortsätter.

Det finns samtidigt ett behov av att vara särskilt uppmärksam på verksamheter där kostnaderna ökar snabbare än budgetramen eller där volymutvecklingen är svår att förutse. Nämnden behöver därför ha en löpande uppföljning av ekonomin under 2026 och vid behov vidta ytterligare åtgärder.

Prioriteringen bör vara att först säkerställa att det lagstadgade grunduppdraget kan fullgöras med god kvalitet och rättssäkerhet och därefter genomföra effektiviseringar genom förändrade arbetssätt, förebyggande insatser och bättre resursanvändning.

Nämnden har beslutat om en handlingsplan för en ekonomi i balans 2027-2028. Detta innebär att resurser kan lösgöras för att använda inom andra delar för att klara ett ökat framtida behov inom befintlig ram.

- Hur bedömer socialnämnden i vilken utsträckning de utvecklingsbehov inom intern kontroll, dokumentation och informationssäkerhet som identifierades 2025 har omhändertagits, och vilka fortsatta åtgärder eller krav på återrapportering har nämnden beslutat eller bedömt behövs?

Svar:

Vid tiden för 2025 års ansvarsprövning hade internkontrollen avseende 2025 ännu inte genomförts i sin helhet. Före årsskiftet hade dock internkontrollen fullföljt i alla delar och resultatet redovisades för socialnämnden i januari 2026. Socialnämnden har efter redovisningen inte bedömt att det finns behov av fortsatta åtgärder eller krav på återrapportering utifrån resultatet av internkontrollen.

Ändamålsenlighet och verksamhetsresultat

- Hur bedömer socialnämnden, utifrån utvecklingen hittills under 2026, verksamheternas kapacitet att möta aktuella behov och verkställa beslut på ett rättssäkert sätt, och vilka åtgärder eller prioriteringar har

nämnden beslutat eller efterfrågat om kapacitetsrisker har identifierats?

Svar:

Förvaltningen redovisar regelbundet grundförutsättningen medarbetarkapital för nämnden. Nämnden har inte beslutat om åtgärder utifrån resultaten. Förvaltningen tar årligen fram underlag för verksamheternas lokalbehov som nämnden fastställer.

- Hur bedömer socialnämnden utvecklingen av bemanning, kompetensförsörjning och arbetsmiljö hittills under 2026 i förhållande till verksamheternas behov och nämndens mål att behålla och rekrytera medarbetare, och vilka åtgärder har nämnden beslutat eller efterfrågat med anledning av sin bedömning?

Svar:

Socialnämnden har fattat beslut om vilka prioriterade mål som ska gälla under 2026. Förvaltningen har i uppdrag att arbeta med aktiviteter som bedöms ha bäst effekt för att bidra till måluppfyllelse. De aktiviteter som pågår i förvaltningen redovisas för nämnden varje tertial. Nämnden har inte efterfrågat ytterligare åtgärder.

- Hur bedömer socialnämnden, utifrån uppföljningen hittills under 2026, resultaten i förhållande till grunduppdraget, relevanta fullmäktigemål och nämndens prioriterade mål och hur har nämnden styrt omställningen mot mer förebyggande och kunskapsbaserade arbetssätt utifrån denna bedömning?

Svar:

Förflyttningen till en effektiv och hållbar socialtjänst sker i målarbete. För år 2026 har målen varit;

Öka förmågan att behålla och rekrytera medarbetare

Utveckla förebyggande tidiga insatser för ökad självständighet

Socialnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att arbeta med målen genom att ta fram och genomföra aktiviteter som bidrar till ökad måluppfyllelse. Socialnämnden får via tertialuppföljning, delårsbokslut och bokslut rapporter om hur arbetet i förvaltningen fallit ut.

Kommunfullmäktige har beslutat om en strategisk plan för Habo kommun med

tre målområden: Tillväxt, Trygghet och Folkhälsa. Det är kommunstyrelsen som ansvarar för att den strategiska planen genomförs och följs upp, med kommunledningsförvaltningen som stöd i arbetet.

Ekonomistyrning, budgetföljsamhet och kostnadseffektivitet

- Hur bedömer socialnämnden att resurserna under 2026 är fördelade i förhållande till verksamheternas aktuella behov och kostnadsdrivare, och vilka ekonomiska, volymmässiga och jämförande underlag grundar nämnden sina prioriteringar mellan verksamhetsområden på?

Svar:

Socialnämndens underlag visar att 2026 års resurser i huvudsak är fördelade efter bedömda volymökningar, lagkrav, bemanningsbehov och identifierade kostnadsökningar, men att nämnden samtidigt ser ett fortsatt strukturellt tryck inom framför allt äldreomsorgen.

Nämndens prioriteringar bygger bland annat på:

- tidigare årsbokslut och budgetutfall,
- prognoser över kostnadsutvecklingen,
- identifierade personal- och bemanningsbehov,
- externa kostnader, exempelvis institutionsplaceringar,
- kostnader för hjälpmedel och tekniska lösningar,
- kostnader per verksamhetsområde,
- kommunens övergripande budgetförutsättningar.

- Hur bedömer socialnämnden tillförlitligheten i de ekonomiska prognoserna som styrunderlag, mot bakgrund av 2025 års prognoser och utfall samt utvecklingen hittills under 2026, och vilka eventuella behov av förändringar i prognosarbetet eller uppföljningen har nämnden identifierat?

Svar:

Underlagen ger stöd för att bedöma prognoserna som användbara men det finns naturligtvis en del osäkerhet i dem. 2025 års positiva utfall ska inte tolkas som att de strukturella ekonomiska problemen inom exempelvis äldreomsorgen är borta, och den kraftiga försämringen i den första 2026-prognosen visar att avvikelserna identifierats i ett tidigt skede. Den viktigaste utvecklingen är inte att försöka få fram en exaktare årsprognos, utan att tidig identifiera avvikelser,

göra en djupare analys av kostnadsdrivare och uppföljning av prognos mot faktiskt utfall.

Intern kontroll

- Hur bedömer socialnämnden att den samlade riskbilden för 2026 speglar aktuella förutsättningar, och hur bedömer nämnden om resultat från riskbedömningar och årets kontroller behöver leda till beslut eller ytterligare återrapportering?

Svar:

2026 års internkontroll består av nio generella kontrollpunkter, vilka är samma för alla nämnder samt fyra för socialnämnden verksamhetsspecifika kontrollpunkter. Inför beslut om verksamhetsspecifika kontrollpunkter i 2026 års internkontrollplan gjordes en riskbedömning utifrån tidigare kända brister, ny lagstiftning och nya rutiner.

Genomförandet av interkontrollen pågår alltjämt. Förvaltningen redovisar i januari 2027 för socialnämnden resultatet av samtliga punkter i internkontrollen. Eventuella brister som uppmärksammas vid kontroll presenteras för nämnden i samband med redovisningen. Socialnämnden kommer efter redovisningen att säkerställa att förvaltningen vidtagit eller kommer vidta åtgärder i det fall brister har uppmärksammats. I händelse av att så inte skett har nämnden för avsikt att nämnden besluta om åtgärder eller begära ytterligare återrapportering.

Resultatet för de verksamhetsspecifika internkontrollpunkterna så här långt under år 2026 visar, när det gäller risk för att obehöriga får tillgång till känsliga uppgifter om enskilda, att det finns granskningsprotokoll som visar att loggkontroller utförts på alla enheter. Det saknas dock granskningsprotokoll för vissa månader på olika enheter, vilket sannolikt i vissa fall beror på att chef inte försetts med logglistor att gå igenom. Förvaltningen har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med detta.

När det gäller internkontrollpunkten som avser risk för att någon som förekommer i belastningsregistret anställs utan att arbetsgivaren har tagit ställning till lämpligheten, har stickprov genomförts. Här har framkommit att registerutdrag nu, efter att ny lagstiftning trätt i kraft, begärs vid anställning som innebär arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning. Det har dock visat sig att det finns brister i att utföra äkthetskontroll för utdrag som skickats med digital post. Förvaltningen avser

att påminna alla chefer om att detta ska göras vid nästkommande chefsmöte i oktober.

Risk för bristande avvikelsehantering kontrolleras månatligen genom stickprov. Kontrollen visar så här långt på vissa brister i hanteringen. Under hösten 2026 antas en ny process och rutin för avvikelsehantering, där ansvar och roller tydliggörs. I samband med det genomförs också ändringar i det IT-system som används för hanteringen, som syftar till att underlätta för användarna att göra rätt.

Risk att beviljade insatser inte utförs kontrolleras genom den rapportering som görs kvartalsvis till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) av beslut som inte verkställts inom tre månader samt genom stickprov, där intervjuer med chefer genomförs för att se om rutin för ej verkställda beslut följs. Dessa intervjuer kommer genomföras under hösten 2026.

- Hur har socialnämnden hittills under 2026 bedömt resultat från extern tillsyn, brukarundersökningar och jämförelser, och har resultaten lett till några prioriteringar, åtgärder eller krav på fortsatt uppföljning?

Svar:

Resultat från brukarundersökningar visar att socialnämndens brukare är mycket eller ganska nöjda.

I mätningen hemtjänstindex placerar sig Habo kommun på plats 12 av landets 290 kommuner. Habo kommun har under de senaste åren haft en mycket positiv utveckling i Hemtjänstindex och tillhör idag en av landets högst rankade kommuner. Resultatet visar att det långsiktiga och systematiska kvalitetsarbetet inom hemtjänsten ger effekt. Även om placeringen varierar något mellan åren är den övergripande utvecklingen stabil och indexvärdet fortsätter att öka, vilket bekräftar en hög kvalitet i verksamheten.

Resultaten har inte lett till några prioriteringar, åtgärder eller krav på fortsatt uppföljning.

Postadress
Habo kommun
Box 212
566 24 Habo

Besöksadress
Jönköpingsvägen 19

Telefon
036-442 83 36

Telefon (växel)
036-442 80 00

E-post
pernilla.ekstrand@habokommun.se

Webb
www.habokommun.se